

Cercetările arheologice de teren, metodice sau periegetice, au darul să conducă la identificarea unor situri care, ulterior, potrivit importanței lor, pot intra în cadrul săpăturilor sistematice, sau să verifice, peste ani, unele cercetări mai vechi. Județul Suceava, nu beneficiază, deocamdată, de un repertoriu arheologic. De aceea, orice semnalare și descoperire arheologică are importanța sa la completarea hărții descoperirilor preistorice și istorice, iar materialele arheologice recuperate trebuie publicate pentru a întregi imaginea locuirilor umane de-a lungul timpului.

În acest context, în lucrarea de față ne-am propus să semnalăm câteva dintre descoperirile efectuate de colectivul sus menționat în Podișul Sucevei, unele puncte depășind limita județului. Redăm mai jos corpusul descoperirilor.

1. BARANCA, comuna Hudești, județul Botoșani

De pe teritoriul satului provine un topor de silex cenușiu (probabil de Nistru), cu urme evidente de cioprire și șlefuire pe ambele fețe plate, în partea dinspre tăiș. Toporul are o formă trapezoidală, fiind simetric în secțiune longitudinală și lenticular-neregulat în secțiune transversală. Tăișul este arcuit, și prezintă urme de utilizare (fig. IV). Dimensiuni: lungime 14,8 cm, deschidere tăiș 5,3 cm, grosime maximă 2,4 cm. Piesa poate fi încadrată în eneoliticul final.

Piesa se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

2. DĂRMĂNEȘTI, comuna Dărmănești, județul Suceava

După ultimele case din partea nordică a satului Dărmănești, pe partea stângă a șoselei Suceava-Rădăuți, a fost descoperită o unealtă complexă racloar-gratoar, cu encoche pe latura dreaptă a unei macrolame din silex de Prut, probabil eneolitică (fig. III/15).

Material în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

3. GROAPA VLĂDICHII, *Vatra satului*, comuna Moara, județul Suceava

În zona de NE a satului, la aproximativ 500 m N de Șomuzul Mare, în apropierea casei lui Gheorghe Cibireac, pe terasa mijlocie a pârâului, în anul 1972, tractoristul Ioan Croitoru a descoperit un topor din silex alb-vinețiu, șlefuit, trapezoidal, cioplit pe muchie. Dimensiuni: lungime 11 cm, lățime 4 cm. Din același punct provin două fragmente ceramice aparținând culturii amforelor sferice (fig. VI/1-2).

E.I. Emandi, *Cercetări arheologice în bazinul superior al Șomuzului Mare*, lucrare de diplomă, Iași, 1974, p. 24 și pl. 42/1-4.

Materialele se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare Suceava.

4. PĂRHĂUȚI, *Dealul Muncel*, comuna Todirești, județul Suceava

Situl este amplasat pe interfluvii dintre râurile Suceava și afluentul său de dreapta, pârâul Soloneț, pe teritoriul satului Părâuț. Începând cu anii '60, numeroase materiale au fost recuperate de către învățătorul Vasile Mănătoru, fiind incluse în muzeul școlar al localității. Ulterior, o parte dintre acestea s-a pierdut. Noile cercetări de suprafață au condus la recuperarea altor materiale arheologice aparținând culturilor Cucuteni și Sântana de Mureș.

Dintre piesele litice descoperite, amintim: nuclee neregulate (fig. II/37), fragmente de lame (fig. II/2-7,9-12,21-23,26-30) străpungătoare, întregi și fragmentare, (fig. II/8,13,24,32) gratoare și racloare pe lame realizate din silex de Prut și gresie silicioasă (fig. II/13-16,20,31). Unele piese litice prezintă urme de cortex, altele sunt calcinate. Din gresie și cuarțit au mai fost

realizate frecătoare (fig. II/17-19,33-34) iar din silicolit, două unelte ciopite și parțial șietute, reprezentând, probabil, topoare în curs de prelucrare (fig. II/35-36).

Ceramica de factură cucuteniană aparține speciilor fină, semifină și grosieră. Ca forme distingem: vase bitronconice cu gura în formă de pâlnie (fig. X/2-4,7,9), vase piriforme cu umăr (fig. X/5), vase piriforme cu gâtul scurt (fig. XI/4-5,10), vase crater (fig. XI/8), străchini (fig. X/6-8 și XI/1), un capac în formă de coif suedez (fig. X/1) precum și un fragment care a aparținut, probabil, unui vas-binoclu (fig. XI/11). În general, ceramica a fost pictată, cu motive liniare realizate cu culoare neagră (specifice fazei Cucuteni B) însă, datorită acidității solului, s-a păstrat în puține cazuri (fig. XI/6).

Menționăm și un fragment ceramic, lucrat din pastă roșietică, cu cioburi pisate în compoziție, având buza crestată și monticuli pe umăr, amintind de formele și decorurile de tip Cucuteni "C" (fig. XI/2). Totodată mai pot fi semnalate câteva fragmente ceramice lucrate din pastă cenușie cu nisip și microprundișuri în compoziție, încadrabile în cultura Sântana de Mureș.

Din lut au fost realizate și greutateți circulare pentru plasa de pescuit, plan-convexe în profil (fig. II/38 = fig. V/8 și fig. V/4), greutateți cilindrice, circulare în profil transversal (fig. V/7) precum și un fragment de greutate semilunară, cu profil transversal plan-convex (fig. V/2).

O altă greutate semilunară din lut de pe Dealul Muncel a fost de curând introdusă în circuitul științific [Vezi N. Ursulescu, *Sur la signification fonctionnelle des pièces semi-lunaires en argile de la civilisation de Cucuteni*, în *Studia antiqua et archeologica*, Iași, III-IV, (1996-1997), p. 76-82].

Materialul se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

5. PĂRHĂUȚI, Vatra Satului, comuna Todirești, județul Suceava

Cu ocazia săpării unui beci, pe lotul locuitorului Gelu Ignătescu din satul Părhăuți, au fost recuperate materiale arheologice aparținând culturilor ceramicii liniare și Gáva-Holihradý (grupul Grănicești).

Primei îi aparțin câteva piese de silex de Prut (fig. III/3,5-6), două topoare de argilit siltic (fig. III/14,17) plan-convexe, o fusaiolă bitronconică (fig. V/5) și un fragment ceramic decorat cu linii incizate și alveole în formă de "capete de note muzicale" (fig. XI/3).

Materialele hallstattiene timpurii sunt reprezentate prin fragmente ceramice negre și lustruite la exterior și cărămizii la interior, ale căror forme nu au putut fi reconstituite și de o fusaiolă cvasicilindrică din pastă cenușie (fig. V/3). Din nivelul hallstattian a mai fost recuperat un cap de baston din lut, ars superficial (fig. V/6). De pe suprafața arabilă mai provin: un nucleu epuizat din gresie cuarțitică (fig. III/7) și un fragment de scoică perforată (fig. III/13).

Material în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

6. SF. ILIE, Siliște, comuna Șcheia, județul Suceava

Din acest punct provin fragmente ceramice aparținând culturilor Criș cu pleavă în pastă și decor cu alveole (fig. VI/4), Cucuteni (fig. VI/6), Horodiștea-Erbiceni (fig. VI/3,5,8), o lamă fragmentară de silex de Prut cu urme de cortex Fig. III/1) și o fusaiolă din pastă cenușie care ar putea aparține secolelor III-IV d. Chr. (fig. V/1).

În acest punct a fost efectuat și un sondaj arheologic, care a dus la descoperirea de materiale arheologice aparținând culturilor Precucuteni, și Horodiștea-Erbiceni.

Vezi I. Mareș, *Sondajul arheologic de la Sfântu Ilie - "Siliște" (1991)*, în *Suceava (AMJ)*, XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, p. 496-502; M. Andronic, P.V. Batariuc, *Contribuții la cunoașterea evoluției habitatului uman în zona limitrofă a orașului Suceava*, în *Suceava (AMJ)*, XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, p. 14.

Material în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

Din zona numită de locuitorii *Seta Popii*, situată pe un platou care se ridică deasupra pârâului Șcheianca, la aproximativ 300 m S de biserica din Sf. Ilie, la limita cu municipiului Suceava, provin materiale ceramice de tip Horodiștea-Erbiceni, împreună cu numeroase piese de silex de Prut (gratoare și lame).

Materialul se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

8. STRAJA, comuna Straja, județul Suceava

Pe terasa de stânga a Sucevei, pe terenul locuitorului Ioan Hasna, a fost descoperită o lamă din silex de Prut, cenușie, cu talonul bine evidențiat, probabil eneolitică (fig. III/2).

Cercetare de suprafață Mugur Andronic, Bogdan Niculică, 1997.

Materiale în depozitul periegeze al Muzeului Național al Bucovinei, Suceava.

9. SUCEAVA, municipiu, *La est de oraș*, județul. Suceava

În anul 1978, prof. Ioan Iureș de la Școala Generală Nr.2 din Suceava, în urma unor cercetări de teren, a descoperit, pe malul drept al Sucevei, în extremitatea estică a localității, un molar de mamut de dimensiuni modeste. Această descoperire ar putea fi pusă pe seama existenței, în zonă, a unui posibil punct fosilifer, legat, probabil de stațiunea datată în aurignacianul post-mijlociu de la *Câmpul Ciorii*, aflată în vecinătate.

Cercetare de teren Paraschiva V. Batriuc, 1972; Al. Păunescu, *Paleoliticul și epipaleoliticul de pe teritoriul Moldovei cuprins între Carpați și Siret. Studiu monografic*, vol. I/1, București, 1998, p. 95.

Materiale în depozitul periegeze al Muzeului Național al Bucovinei, Suceava.

10. SUCEAVA, municipiu, *Ferma Agricolă 2 - Ițcani*, județul. Suceava

De pe terenurile agricole ale fermei, la aproximativ 300 m S de aceasta și din marginea înaltă, afectată de desprinderi, a platoului pe care se află stațiunea, au fost recuperate, periegetic, diverse materiale arheologice aparținând culturilor Precucuteni, Cucuteni, perioadei de tranziție de la eneolitic la epoca bronzului, culturii Noua, La Tène-ului și secolelor V-VI d.Chr.

Piese litice sunt reprezentate prin așchii de debitaj și fragmente de lame cu una sau două nervuri mediane, realizate din silex negru-cenușiu, translucid, de Prut (fig. III/4,12,16).

Ceramica precucuteniană, semifină, a fost lucrată dintr-o pastă neagră-cenușie, cu nisip fin ca degresant și decorată cu linii incizate, creștături pe buză și împunsături circulare pe corpul vasului, și poate fi datată în faza Precucuteni III (fig. IX/4,6,8). Categoria grosieră a fost realizată dintr-o pastă de culoare roșietică, cu nisip cu bobul mare și cioburi pisate. Fragmentele acestei categorii provin de la vase globulare cu buza evazată (fig. IX/2,5,9,13-14).

Materialul ceramic cucutenian provine de la vase bitronconice, cu gura în formă de pâlnie (fig. VIII/1-5), străchini (fig. II/4 și IX/7,12) și capace în formă de coif suedez, decorate cu motive liniare realizate cu culoare neagră, în stilurile picturale Cucuteni B (fig. VIII/6).

Un fragment ceramic, negru-cenușiu, cu pietricele mărunte în pastă, provenind de la un vas globular cu buza evazată, aparține perioadei de tranziție de la eneolitic la epoca bronzului, probabil culturii Horodiștea-Erbiceni (fig. VI/1).

Cultura Noua este reprezentată prin câteva fragmente brun-cenușii, decorate cu brăie orizontale în relief. Un fragment decorat cu brâu orizontal în relief, cu proeminențe, poate fi atribuit La Tène-ului (fig. IX/3). Câteva fragmente ceramice provenind de la vase brun-cărămizii, cu miezul negricios și cioburi pisate în pastă, pot fi încadrate în sec. V-VI d. Chr. și au fost recuperate dintr-un bordei care se observa în profil (fig. VII/2-3).

Cercetări de suprafață I. Bojoi, N. Ursulescu; M. Ignat, D. Boghian, B. Niculică, S. Ignătescu. Săpături M. Ignat, I. Mareș, M. Andronic, M. Gogu, B. Niculică, 1998,1999.

Vezi și M. Andronic, P. V. Batariuc, *Contribuții la cunoașterea evoluției habitatului uman în zona limitrofă a orașului Suceava*, în *Suceava (AMJ)*, XVII-XVIII-XIX, 1990-1991-1992, p. 11, punctul Suceava - *Tarla Gostat*.

Materialul se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

11. ȘCHEIA, *Lutărie*, comuna Șcheia, județul Suceava

Pe un fragment de platou structural, evidențiat de pâraul Șcheia, pe a cărui mal stâng se află o lutărie, în zona afectată de calea ferată Suceava - Păltinoasa, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând culturii Cucuteni (faza B), provenind de la vase bitronconice cu gura în formă de pâlnie (fig. VI/10) și străchini (fig. VI/7,9).

Material în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

12. ȘCHEIA, *Seliște*, comuna Șcheia, județul Suceava

Pe terasa de 10-11 m de pe partea stângă a pâraului Șcheia, cercetările de sistematice întreprinse în anii '60 au dus la descoperirea unor vestigii aparținând culturii amforelor sferice, culturii Noua, secolelor II-III d. Chr., culturii Sântana de Mureș și sec. XIV-XV.

Cultura amforelor sferice este reprezentată prin fragmente ceramice brun-cenușii, rar cărămizii, cu nisip fin ca degresant, provenind de la vase de dimensiuni mici, pahare și cești (fig. XII/1-7) și de la amfore cu corpul globular (fig. XII/13). Decorul este cel de obicei întâlnit pe materialele de pe teritoriul Moldovei și Ucrainei: incizii unghiulare, realizate cu un obiect probabil din os, în forma “solzilor de pește”, și impresiuni de șnur răsucit, organizate în șiruri orizontale și ghirlande.

Cercetările de suprafață recente au evidențiat și prezența unor materiale aparținând culturii ceramicii liniare - un fragment cu pleavă în pastă, decorat cu linii incizate și alveole în formă de “capete de note muzicale” (fig. XII/9), culturii Precucuteni, La Tène-ului timpuriu - un fragment brun-cărămiziu cu tortiță - apucătoare (fig. XII/20), secolelor III-II î. Chr. - un fragment decorat cu brâu alveolar (fig. XII/18), culturii Sântana de Mureș - fragmente cenușii, fine, lucrate la roata rapidă provenind de la vase-sac, străchini (fig. XII/8,10-12,14-15,17,19). Amintim și un fragment de strachină romană, realizată din pastă fină, cărămizie.

Pentru săpăturile din anii 1960-1961, vezi Gr.Foit, *Așezarea dacică de la Siliștea Șcheii (sec.II-III e.n)*, în *Studii și materiale - Istorie*, I, 1969, p. 23-36; pentru materialele precucuteniene vezi Sorin Ignătescu, *O descoperire precucuteniană în apropierea orașului Suceava*, în prezentul volum; materialele culturii amforelor sferice au fost descoperite în anul 1969, săpături sistematice Gr. Foit, M. Ignat. Mulțumim și pe această cale conf. dr. Mircea Ignat pentru materialul pus la dispoziție. Alte fragmente ceramice aparținând culturii amforelor sferice provin din cercetări de suprafață și se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității din Suceava.

Fragmentele ceramice de la pl. XII/1-4, 6-7, 13 se află în depozitul periegeze al Muzeului Național al Bucovinei din Suceava.

13. UNCEȘTI, comuna Bunești, județul. Suceava

În anul 1960, locuitorul Vasile Turcu, din satul Uncești, a descoperit, în timpul arăturilor, o cistă cu patru pietre late laterale și una drept capac. Inventarul mormântului consta dintr-un schelet bine păstrat și un vas. Ulterior, materialele s-au pierdut astfel că este greu de încadrat cultural.

Informație oferită cu amabilitate de profesor Mugur Andronic pentru care îi mulțumim încă o dată.

14. VARVATA, *Cetățuie (Cetățica)*, comuna Pârteștii de Jos, județul. Suceava

Pe o cornișă de desprindere cu altitudinea de cca. 490-500 m, numit *Cetățuia*, în partea de NNE a caselor din cătunul Varvata au fost identificate materiale arheologice aparținând culturilor:

a) **Cucuteni B**, cu fragmente aparținând speciilor ceramice fină, semifină și grosieră, provenind de la vase bitronconice cu gura în formă de pălnie (fig. XIII/1 și fig. XV/14) și străchini (fig. XV/10). Au mai fost recuperate fragmente de nuclee de silex de Prut, de culoare neagră și brun-cenușie precum și unelte pe lame (fig. III/8).

b) **Gáva - Holihady (grupul Grănicești)**, reprezentată prin fragmente ceramice aparținând speciilor fină și semifină, provenind de la vase bitronconice (fig. XIII/2, fig. XIV/6, fig. XV/13), borcane (fig. XIII/4, fig. XIV/10, fig. XV/7), vase-sac (fig. XIII/5-6), boluri (fig. XV/15-16) și străchini (fig. XIII/3, fig. XIV/7,9, fig. XV/11-12) împreună cu varianta grosieră. Ornamentele utilizate constau în caneluri (fig. XIV/15, fig. XV/6), alveole pe buze (fig. XIII/2), striuri (fig. XIII/4, fig. XIV/12), iar pe unele vase întâlnim diferite tipuri de proeminente (fig. XIII/5-6, fig. XIV/2-3,11, fig. XV/1-3,5-6,8-9) sau brăuri în relief (fig. XV/7).

Cercetări de suprafață N. Gostar, M. Ignat, 1964. Din acest punct provine și un celt aparținând Hallstatt-ului timpuriu (M. Ignat, *Noi descoperiri de piese de bronz în zona Sucevei, în Suceava (AMB)*, XX, 1993, p. 374 și fig. 1/6). O parte din aceste materiale se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

Mulțumim și pe această cale d^{lui} prof. Mugur Andronic de la Muzeul Național al Bucovinei, pentru unele materiale puse la dispoziție (fig. VI/2; fig. VII/2,6,8,15; fig. VIII/3-4,6-7,9,12-13) aflate în depozitul periegeze al Muzeului Național al Bucovinei.

15. VEREȘTI, comuna Verești, județul. Suceava

De pe teritoriul comunei provine un topor din silex alb, prezentând urme de spărtură în urma utilizării, cu muchia plană, trapezoidal în plan și rectangular în secțiune transversală, putând fi încadrat în eneoliticul final (fig. III/11).

Piesa se află în depozitul Seminarului de Arheologie al Universității „Ștefan cel Mare” Suceava.

*

În concluzie arătăm că, din cele 15 puncte cuprinse în corpus, 7 (nr. 1-2, 5, 7-8, 11, 13, 15) sunt inedite, iar în cazul stațiunii de la Șcheia – *Siliște* s-au adus completări cu noi etape de locuire, întregind imaginea despre acest important sit arheologic, căruia ar trebui să i se acorde mai multă importanță în cadrul cercetărilor sistematice. Materialele recuperate completează cunoașterea arheologică cu o așezare ceramică liniară, una Precucuteni III, o stațiune Cucuteni B, patru locuiri eneolitice, o așezare Horodiștea – Erbiceni, una Hallstatt-iană timpurie și una La Tène II.

De asemenea, am prezentat mai detaliat materialele arheologice descoperite pentru a demonstra importanța unor puncte, care, fără îndoială, trebuie să facă obiectul unor cercetări metodice.

Résumé

Recherches archéologiques dans le Plateau de Suceava

Dans cet ouvrage les auteurs présentent les résultats des quelques recherches de surface effectuées récemment dans 15 stations de Plateau de Suceava, parmi lesquelles 8 sont inédites ou partiellement inédites et les matériaux archéologiques sont dignes d'attention.

LÉGENDE DES FIGURES:

Fig. I. – La carte des découvertes archéologiques indiquées dans le texte.

Fig. II. – L' établissement de Varvata – *Cetățuie (Cetățica)* – (1) et des pièces lithiques en silex (2-16,20-23), quartzite (17-19), grès (33-34), silicolithe (35-36), argile (38) de Părâuți – *Dealul Muncel* – la culture de Cucuteni.

Fig. III. – Pièces archéologiques: taillées et polies en silex (1-12,15-16), argilithes lithiques (14-17) et coquillage (13) de Sf. Ilie – *Siliște* – énéolithique (1), Straja – énéolithique (2), Părâuți – *Vatra satului* – la culture de la céramique linéaire (3-7,13-14,17), Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – énéolithique (4,12,16), Varvata – *Cetățuie (Cetățica)* – énéolithique (8), Sf. Ilie – *Sesia Popii* – énéolithique (9), Șcheia – *Seliște* – énéolithique (10), Verești – énéolithique (11), Dărmănești – énéolithique (15).

Fig. IV. – Hache en silex de Baranca – Hudești.

Fig. V. – Pièces en argile de Părâuți – *Vatra satului* – la culture de la céramique linéaire (5), Gáva-Holihrad (3,6), Părâuți – *Dealul Muncel* – la culture de Cucuteni (2,4,7-8), Sf. Ilie – *Siliște* – la culture de Sântana de Mureș (1)

Fig. VI. – Céramique de Groapa Vlădichii – *Vatra satului* – la culture des amphores globulaires (1-2), Sf. Ilie – *Siliște* – la culture de Criș (4), la culture de Cucuteni (6), la culture de Horodiștea – Erbiceni (3,5,8), Șcheia – *Lutărie* – la culture de Cucuteni (7,9-10).

Fig. VII. – Céramique de Părâuți – *Dealul Muncel* – la culture de Cucuteni.

Fig. VIII. – Céramique de Părâuți – *Dealul Muncel* – la culture de Cucuteni (1-2,4-11) et de Părâuți – *Vatra satului* – la culture de la céramique linéaire (3).

Fig. IX. – Céramique de Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – la culture de Cucuteni (4), Horodiștea-Erbiceni (1) et datant du Ve – VIe siècles de n.è. (2-3)

Fig. X. – Céramique de Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – la culture de Cucuteni (1-6).

Fig. XI. – Céramique de Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – la culture de Precucuteni (2,4-6,8,13-14), la culture de Cucuteni (7,9-12), Gáva-Holihrad (11) et La Tène (1,3).

Fig. XII. – Céramique de Șcheia – *Seliște* – la culture de la céramique linéaire (9), la culture des amphores globulaires (1-7,13), La Tène (16,18,20) et Sântana de Mureș (8,10-12,14-15,17,19).

Fig. XIII. – Céramique de Varvata – *Cetățuie (Cetățica)* – la culture de Cucuteni (1) et Gáva-Holihrad (2-6).

Fig. XIV. – Céramique de Varvata – *Cetățuie (Cetățica)* – la culture de Gáva-Holihrad (1-15).

Fig. XV. – Céramique de Varvata – *Cetățuie (Cetățica)* – la culture Cucuteni (10,14) et Gáva-Holihrad (1-9, 15-16).

LISTA FIGURILOR:

Fig. I. – Harta descoperirilor arheologice menționate în text.

Fig. II. – Așezarea de la Varvata – *Cetățuie (Cetățica)* – (1) și piese litice de silex (2-16,20-23), cuarțit (17-19), gresie (33-34), silicolit (35-36), lut (38) de la Părhăuți – *Dealul Muncel* – cultura Cucuteni.

Fig. III. – Piese litice cioplite și șlefuite din silex (1-12,15-16), argilit siltic (14,17) și scoică (13) de la Sf. Ilie – *Siliște* – eneolitic (1), Straja – eneolitic (2), Părhăuți – *Vatra satului* – cultura ceramicii liniare (3-5,6-7,13-14,17), Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – eneolitic (4,12,16), Varvata – *Cetățuie (Cetățica)* – eneolitic (8), Sf. Ilie – *Sesia Popii*, - eneolitic (9), Șcheia – *Seliște* – eneolitic (10), comuna Verești – eneolitic (11), Dărmănești – eneolitic (15).

Fig. IV. – Topor de silex de la Baranca, comuna Hudești, județul Botoșani.

Fig. V. – Piese de lut de la Părhăuți – *Vatra satului* – cultura ceramicii liniare (5), Gáva-Holihradý (3,6), Părhăuți – *Dealul Muncel* - cultura Cucuteni (2,4,7-8), Sf. Ilie – *Siliște* – cultura Sântana de Mureș (1).

Fig. VI. – Ceramică de la Groapa Vlădichii – *Vatra satului* – cultura amforelor sferice (1-2), Sf. Ilie – *Siliște* – cultura Criș (4) cultura Cucuteni (6), cultura Horodiștea-Erbiceni (3,5,8), Șcheia – *Lutărie* – cultura Cucuteni (7,9-10).

Fig. VII. – Ceramică de la Părhăuți – *Dealul Muncel* – cultura Cucuteni.

Fig. VIII. – Ceramică de la Părhăuți – *Dealul Muncel* – cultura Cucuteni (1-2,4-11) și de la Părhăuți – *Vatra satului* – cultura ceramicii liniare (3).

Fig. IX. – Ceramică de la Suceava - *Ferma 2 Ițcani*, - cultura Cucuteni (4), Horodiștea-Erbiceni (1) și din secolele V-VI d.Chr. (2-3).

Fig. X. – Ceramică de la Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – cultura Cucuteni (1-6).

Fig. XI. – Ceramică de la Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – cultura Precucuteni (2,4-6,8,13-14), cultura Cucuteni (7,9-12), Gáva-Holihradý (11) și La Tène (1,3).

Fig. XII. Ceramică de la Șcheia – *Seliște* – cultura ceramicii liniare (9), cultura amforelor sferice (1-7,13), La Tène (16,18,20) și Sântana de Mureș (8,10-12,14-15,17,19).

Fig. XIII. – Ceramică de la Varvata – *Cetățuia (Cetățica)* – cultura Cucuteni (1) și Gáva-Holihradý (2,6).

Fig. XIV. – Ceramică de la Varvata - *Cetățuia (Cetățica)* – cultura Gáva-Holihradý (1,15).

Fig. XV. – Ceramică de la Varvata – *Cetățuia (Cetățica)* – cultura Cucuteni (10,14) și Gáva-Holihradý (1-9,15-16).

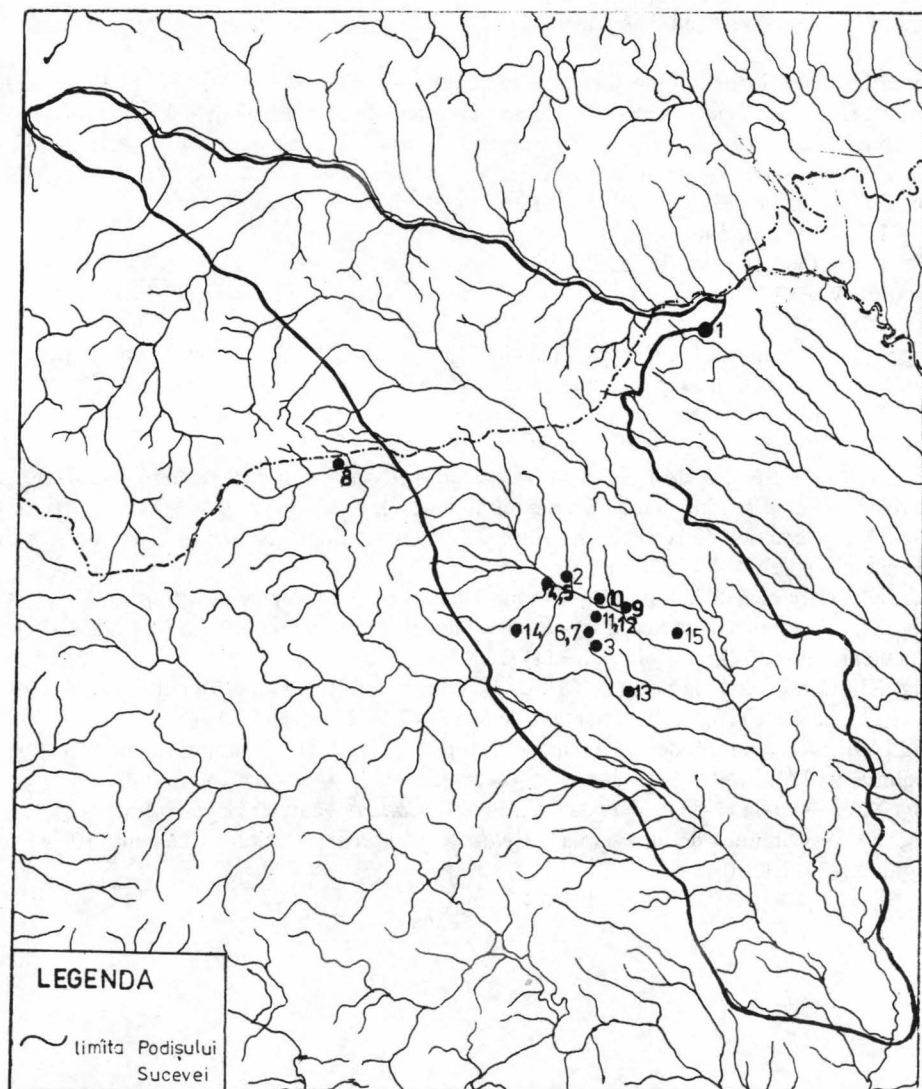

Fig. I. – Harta descoperirilor arheologice menționate în text.

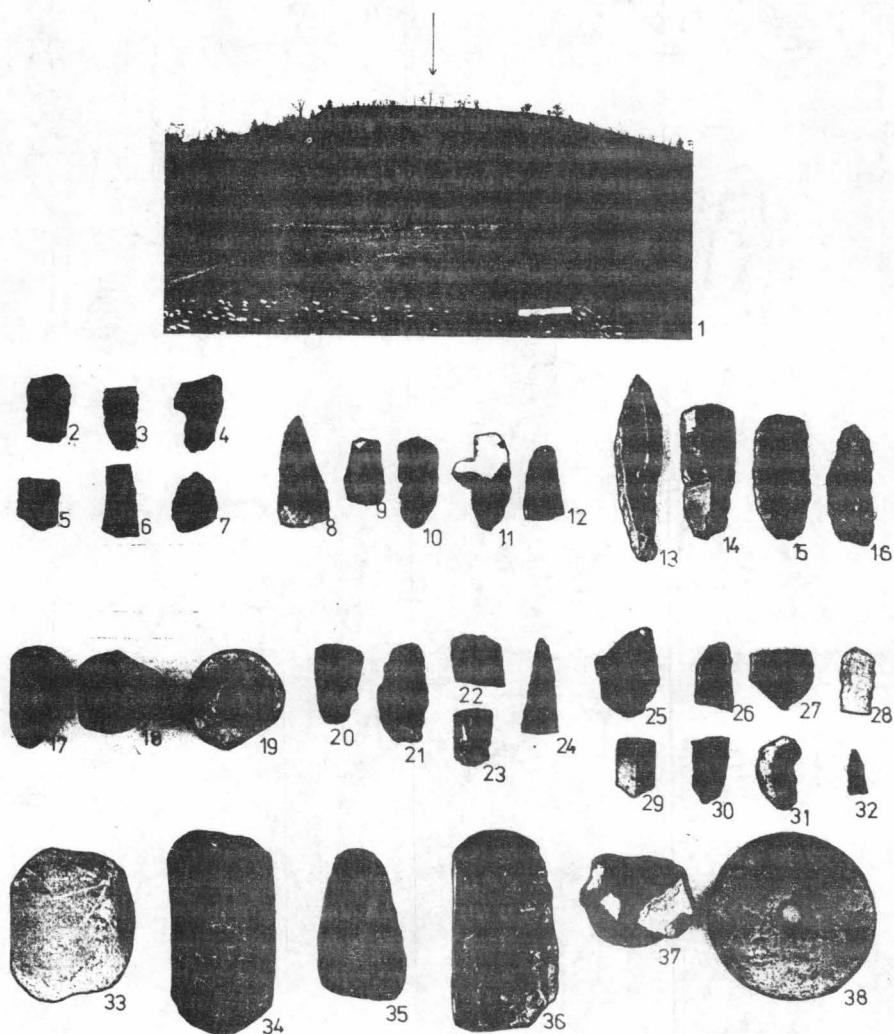

Fig. II. – Așezarea de la Varvata – *Cetățuie* (*Cetățica*) – (1) și piese litice de silex (2-16, 20-23), cuarțit (17-19), gresie (33-34), silicolit (35-36), lut (38) de la Părâuți – *Dealul Muncel* – cultura Cucuteni.

Fig. III. – Piese litice cioplite și șlefuite din silex (1-12,15-16), argilit siltic (14,17) și scoică (13) de la Sf. Ilie – *Siliște* – eneolitic (1), Straja – eneolitic (2), Părâuți – *Vatra satului* – cultura ceramicii liniare (3-5,6-7,13-14,17), Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – eneolitic (4,12,16), Varvata – *Cetățuie* (*Cetățica*) – eneolitic (8), Sf. Ilie – *Sesia Popii*, - eneolitic (9), Șcheia – *Seliște* – eneolitic (10), comuna Verești – eneolitic (11), Dărmănești – eneolitic (15).

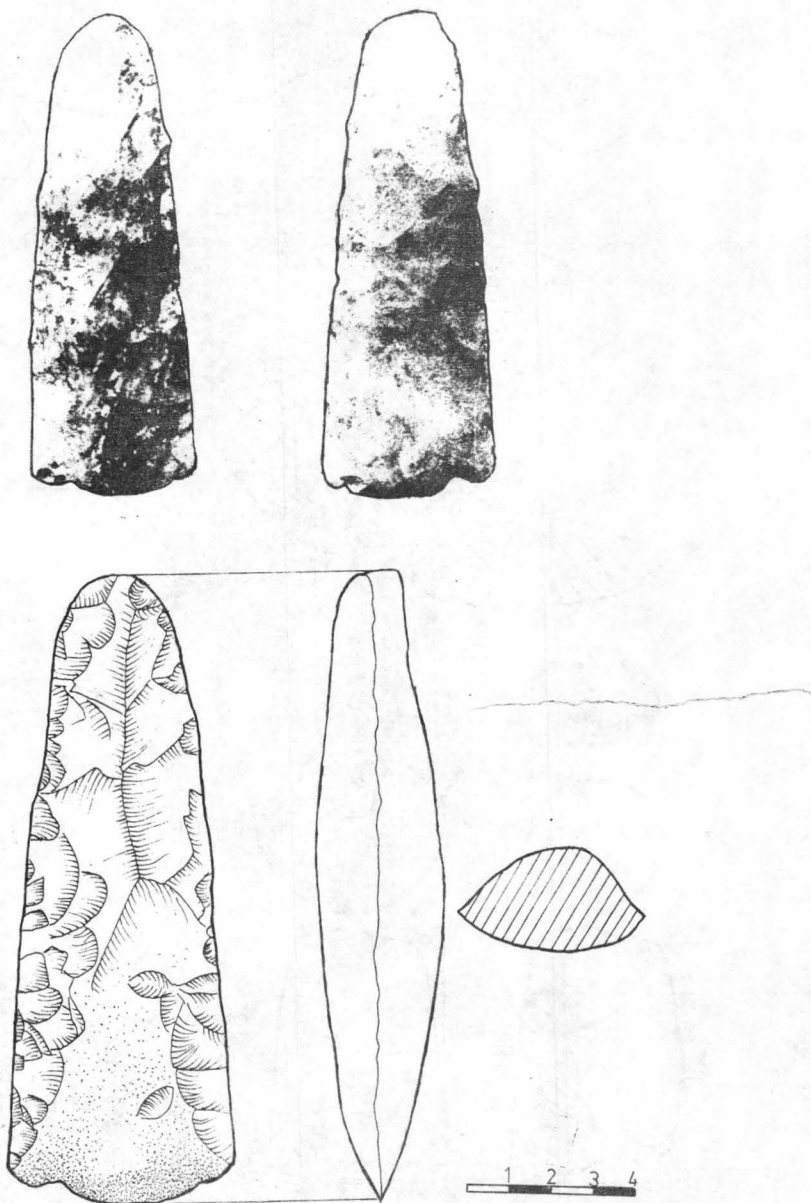

Fig. IV. – Topor de silex de la Baranca, comuna Hudești, județul Botoșani.

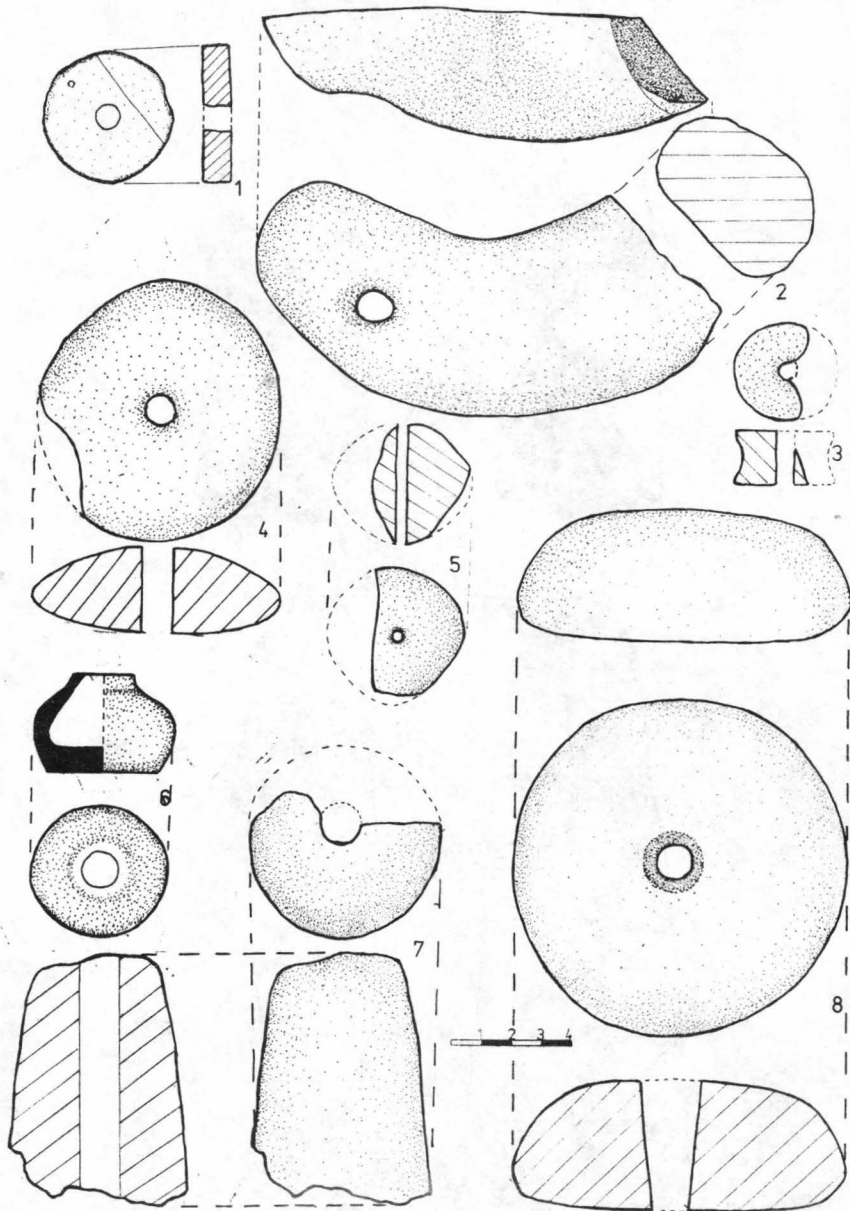

Fig. V. – Piese de lut de la Părhăuți – *Vatra satului* – cultura ceramicii liniare (5), Gáva Holihradý (3,6), Părhăuți – *Dealul Muncel* - cultura Cucuteni (2,4,7-8), Sf. Ilie – *Siliște* – cultura Sântana de Mureș (1).

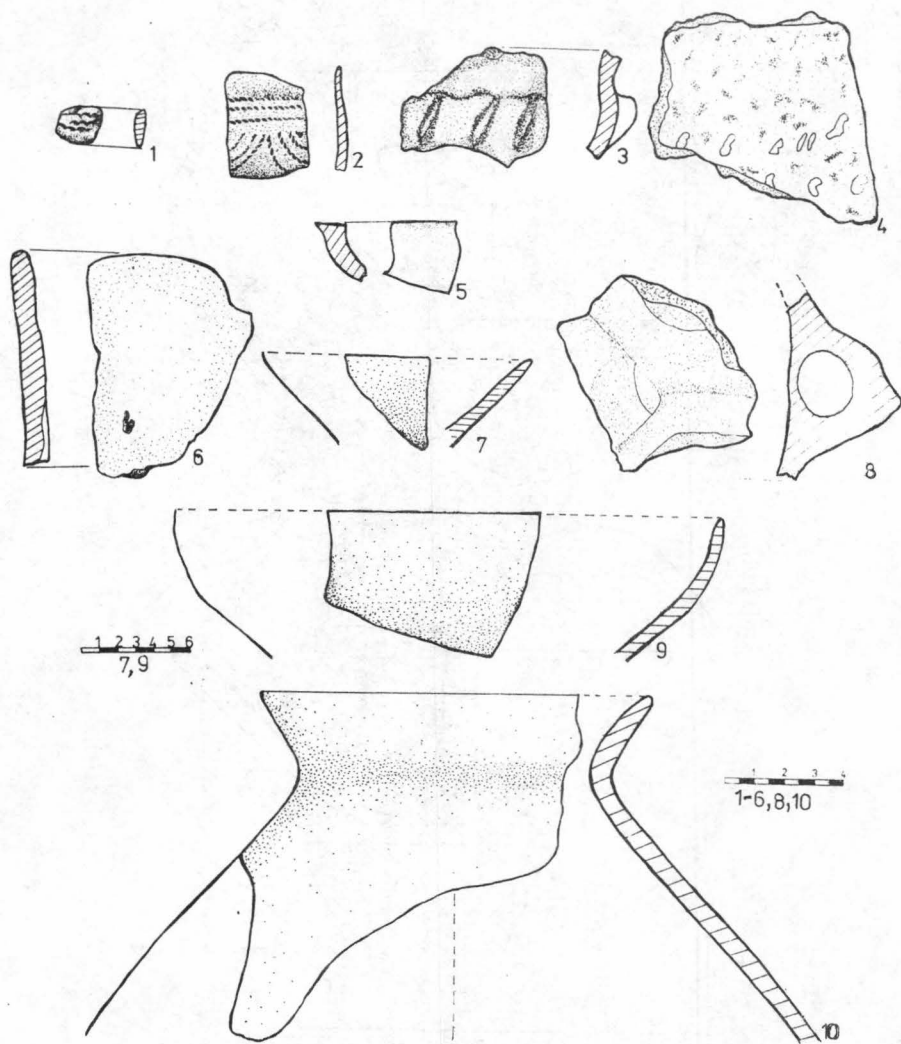

Fig. VI. – Ceramică de la Groapa Vlădichii – *Vatra satului* – cultura amforelor sferice (1-2), Sf. Ilie – *Siliște* – cultura Criș (4) cultura Cucuteni (6), cultura Horodiște-Erbiceni (3,5,8), Șcheia – *Lutărie* – cultura Cucuteni (7,9-10).

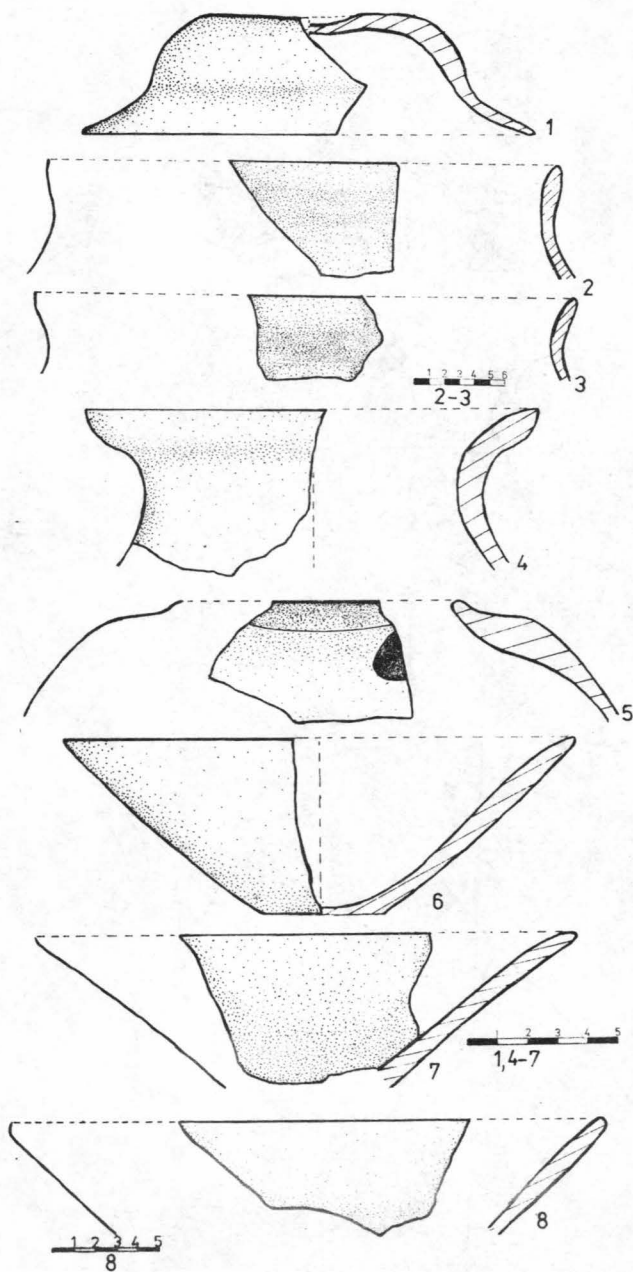

Fig. VII. – Ceramică de la Părhăuți – Dealul Muncel – cultura Cucuteni.

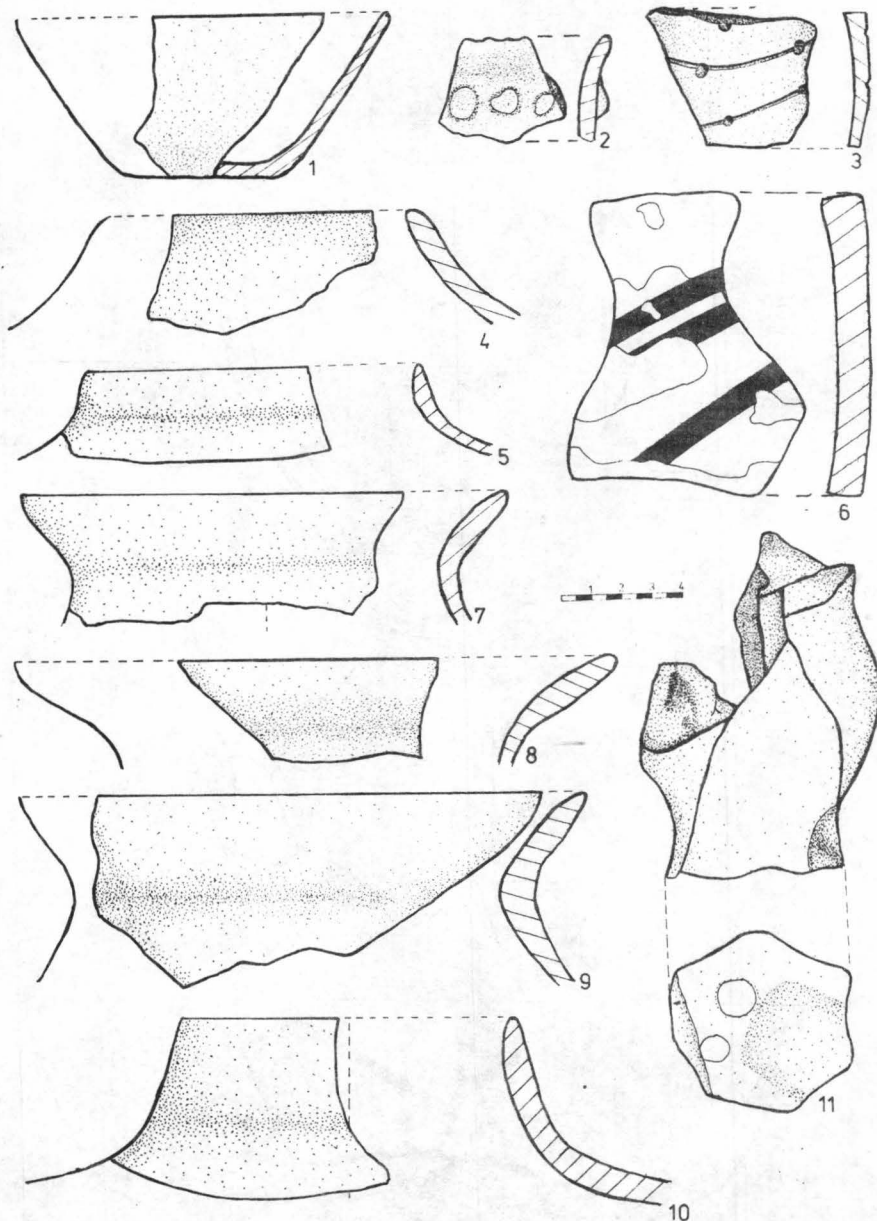

Fig. VIII. – Ceramică de la Părâuți – *Dealul Muncel* – cultura Cucuteni (1-2,4-11) și de la Părâuți – *Vatra satului* – cultura ceramicii liniare (3).

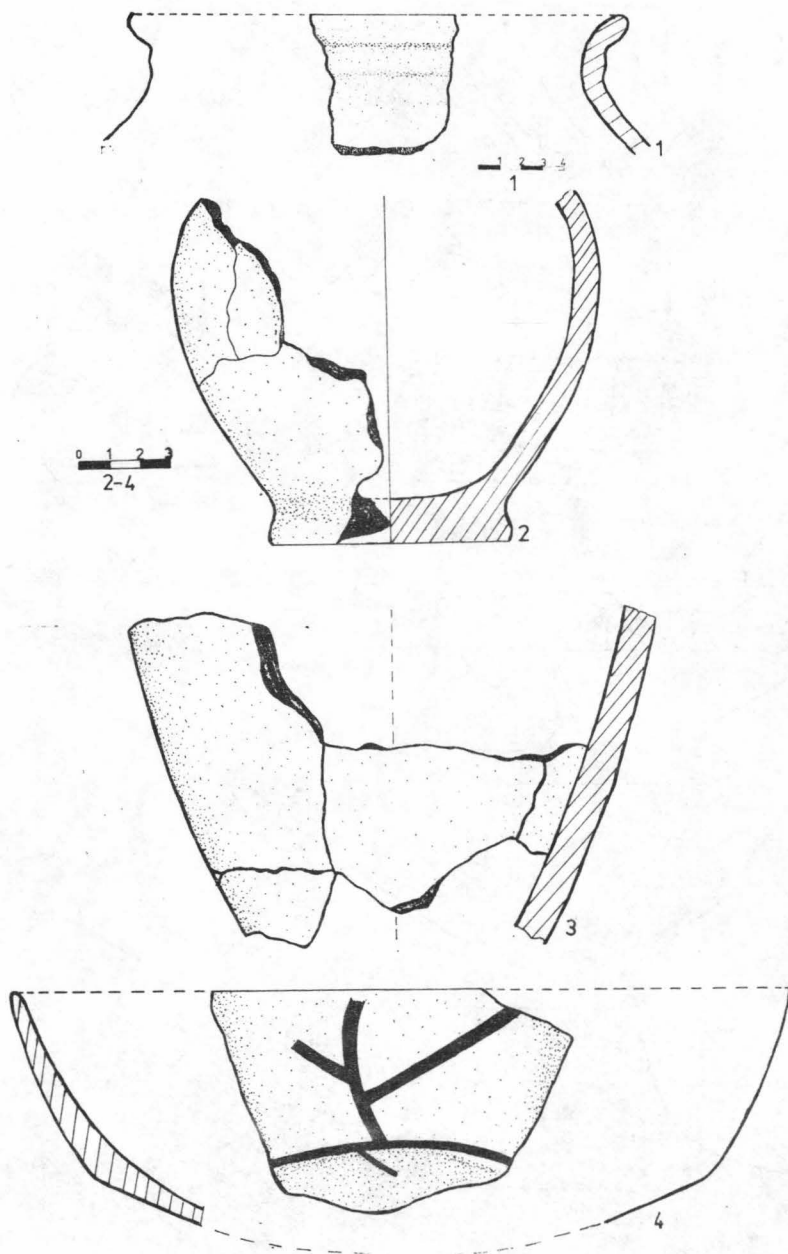

Fig. IX. – Ceramică de la Suceava - *Ferma 2* Ițcani, - cultura Cucuteni (4), Horodiștea-Erbiceni (1) și din secolele V-VI d.Chr. (2-3).

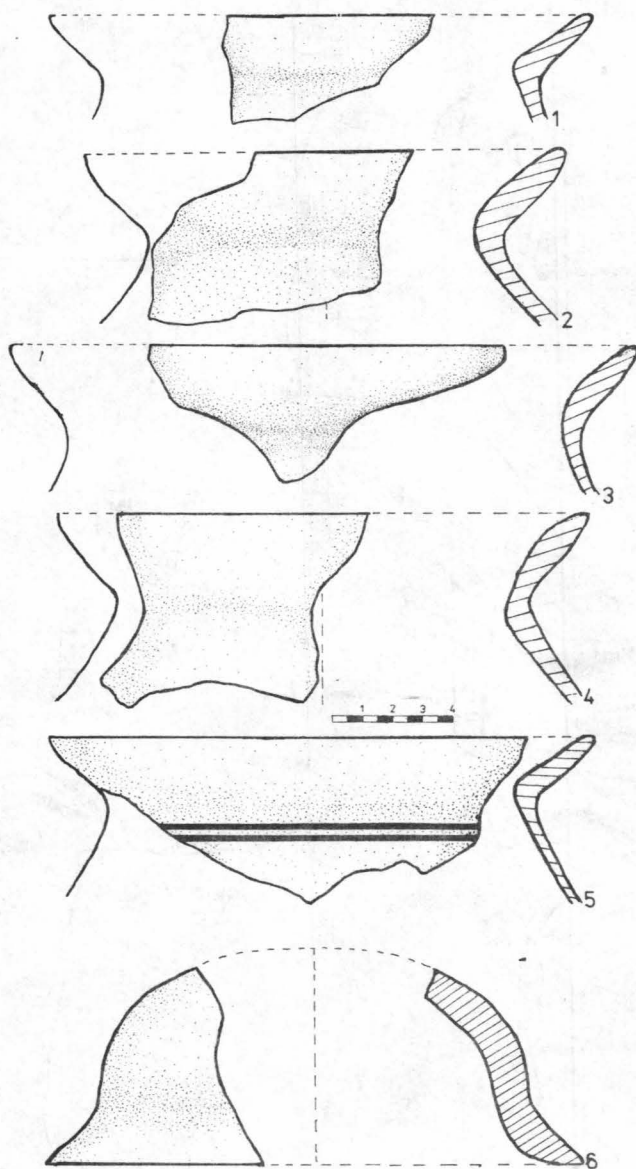

Fig. X. – Ceramică de la Suceava – *Ferma 2 Țănci* – cultura Cucuteni (1-6).

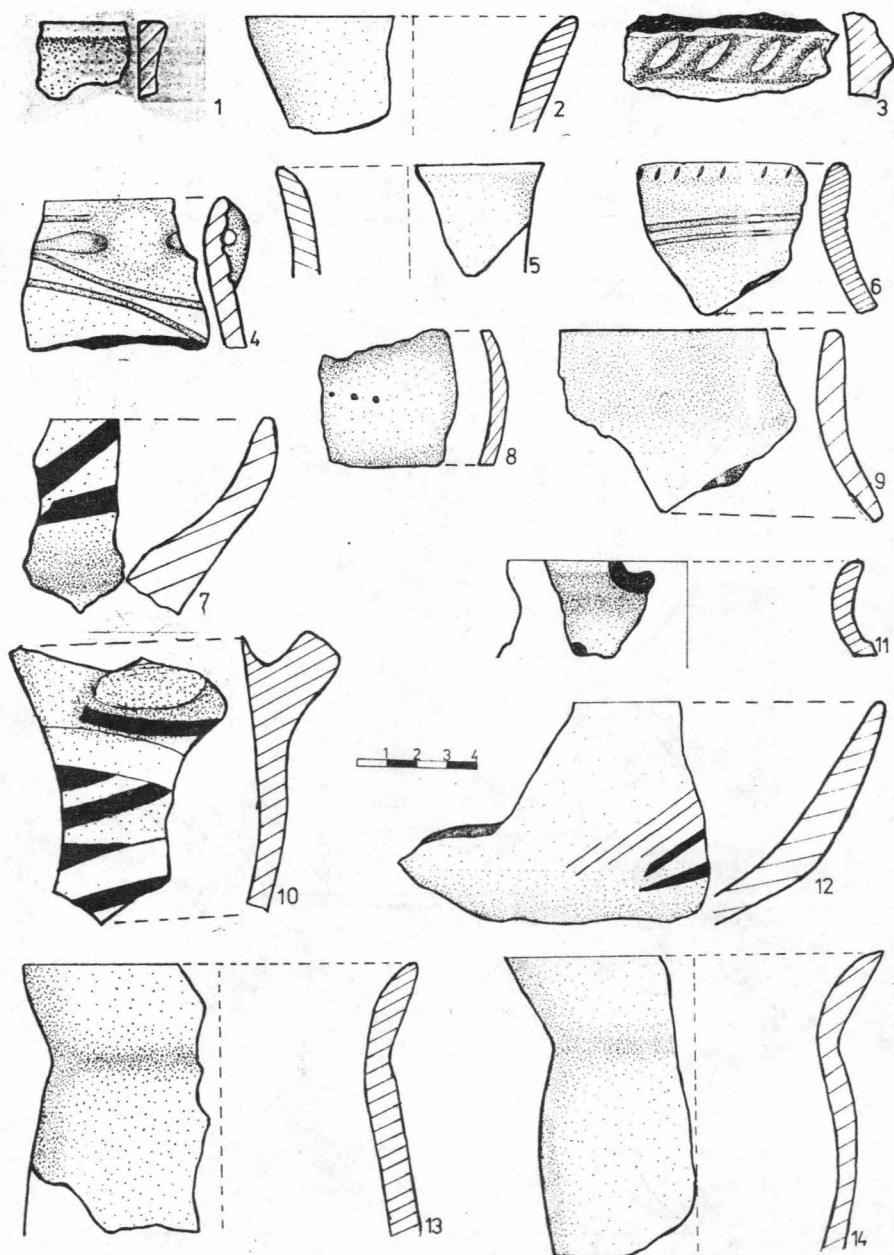

Fig. XI. – Ceramică de la Suceava – *Ferma 2 Ițcani* – cultura Precucuteni (2,4-6,8,13-14), cultura Cucuteni (7,9-12), Gáva-Holihradý (11) și La Tène (1,3).

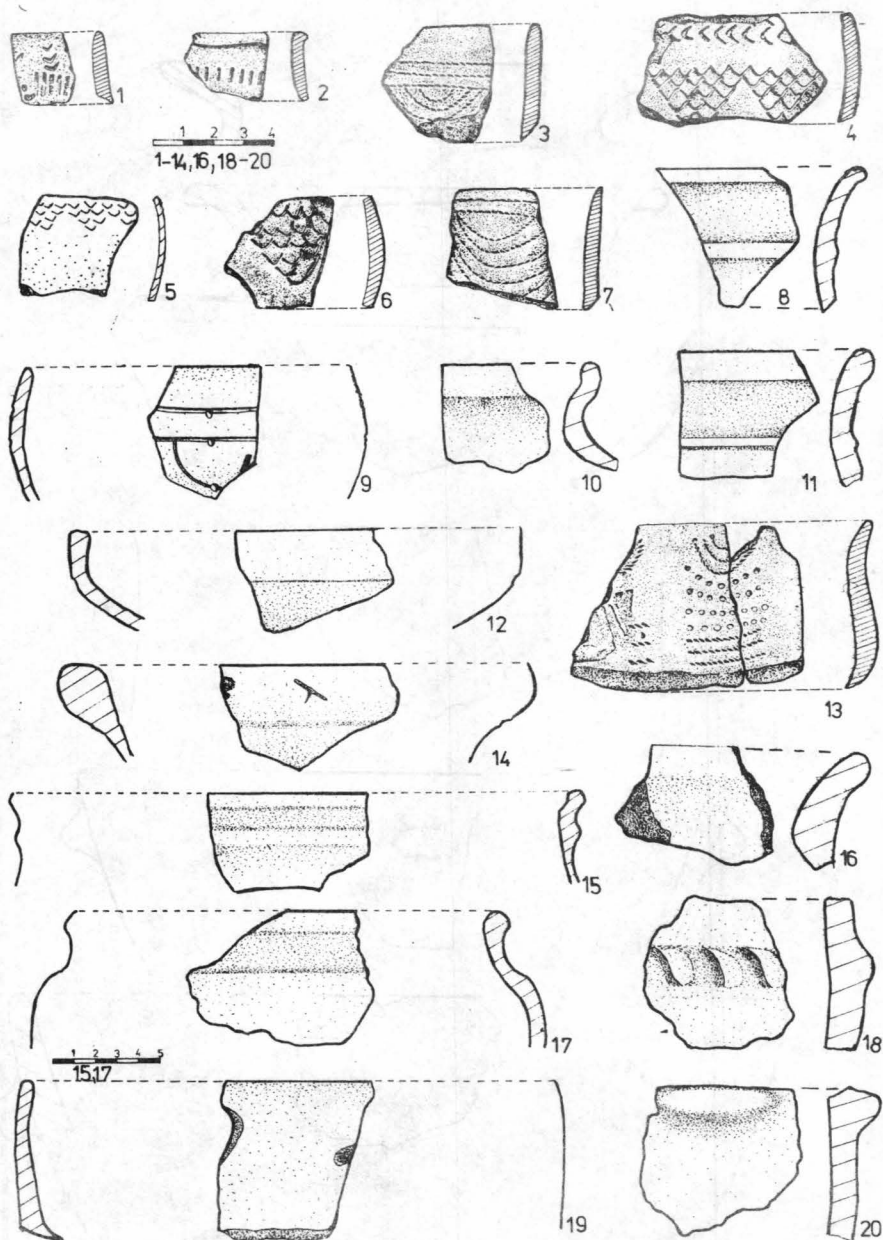

Fig. XII. Ceramică de la Șcheia – Seliște – cultura ceramicii liniare (9), cultura amforelor sferice (1-7,13), La Tène (16,18,20) și Sântana de Mureș (8,10-12,14-15,17,19).

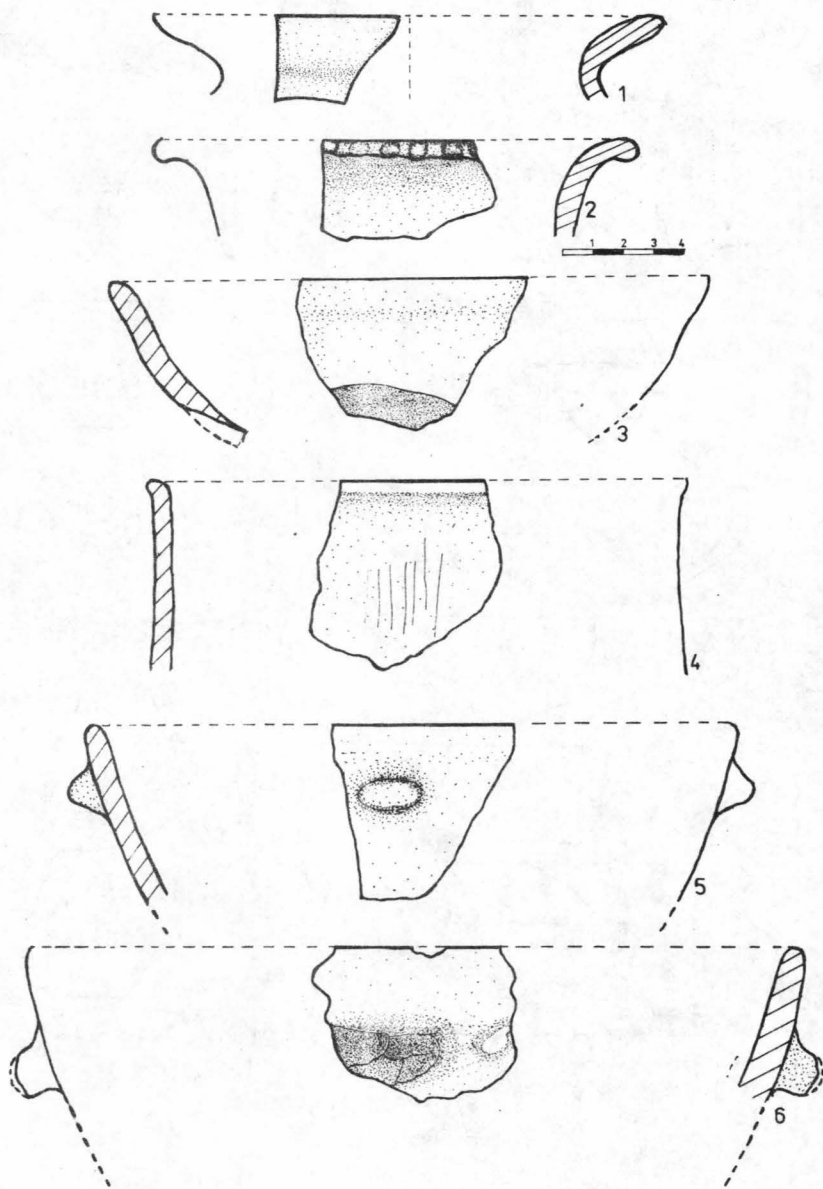

Fig. XIII. – Ceramică de la Varvata – Cetățuia (Cetățica) – cultura Cucuteni (1) și Gáva-Holihady (2,6).

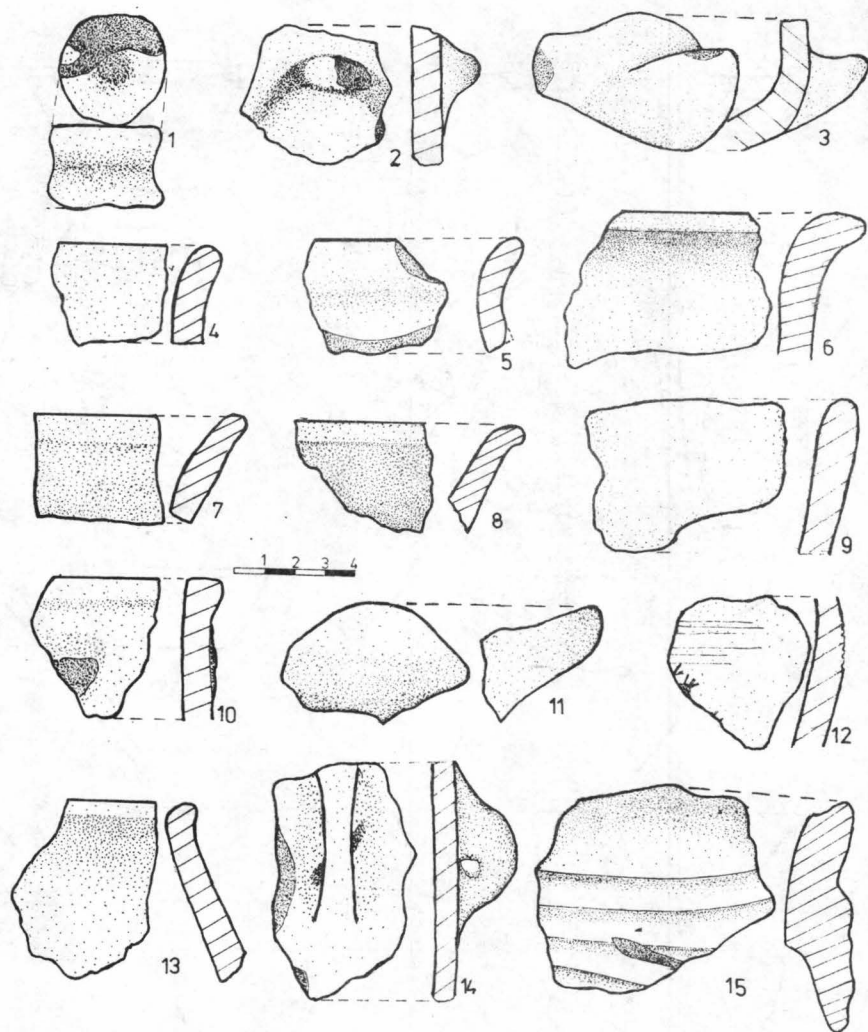

Fig. XIV. – Ceramică de la Varvata - Cetățuia (Cetățica) – cultura Gáva-Holihrad (1,15).

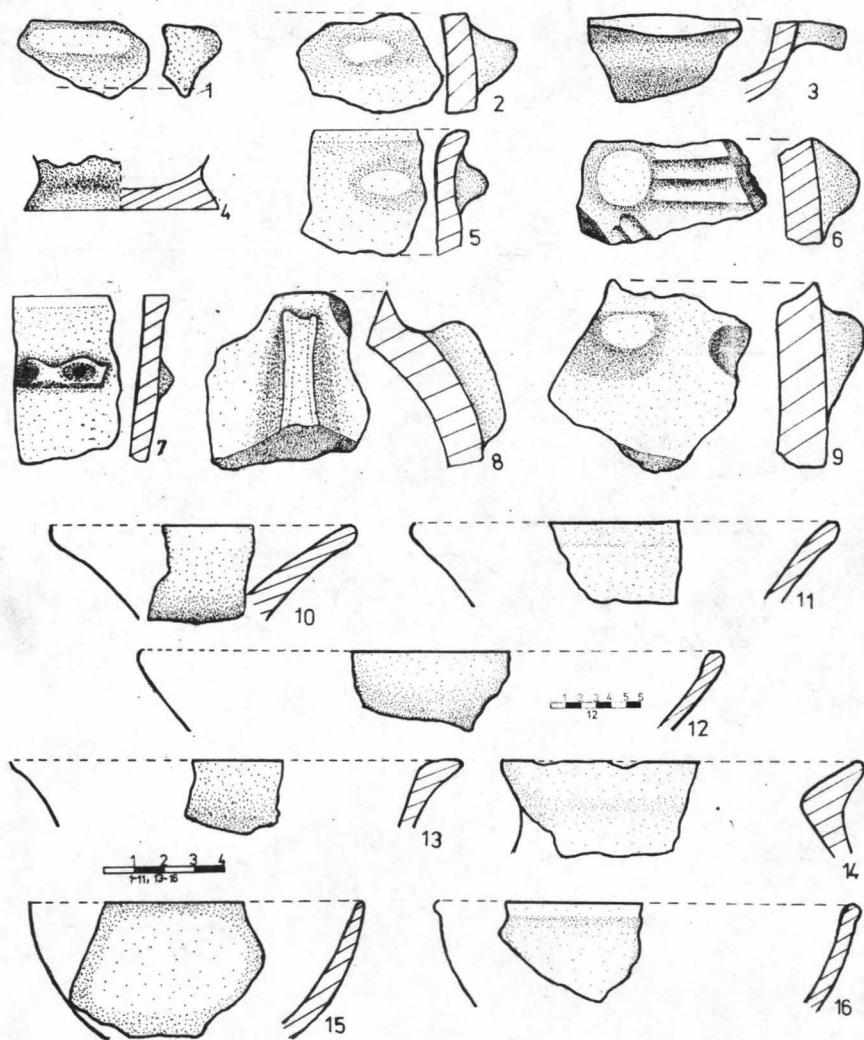

Fig. XV. – Ceramică de la Varvata – Cetățuia (Cetățica) – cultura Cucuteni (10,14) și Gáva-Holihrad (1-9,15-16).